

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Kiskorú kihallgatása - a BARNAHUS-modell

Szerző:

dr. Csóka Anett

a Mosonmagyaróvári Járásbíróság bírósági titkára

Mosonmagyaróvár, 2024. február 20.

„Az emberi lélek, különösképp a gyermeki lélek, kúthoz hasonlatos: édes vízzel teli, mélységes mély kúthoz. S ha valamely gondolat túlságosan kellemetlen valaki számára, azt dobozba zárva lelke kútjának mélyébe veti. Vár, míg meghallja a csobbanást... s a doboz eltűnik. Bizonyos szempontból legalábbis - mert igazában nem tűnik el soha. (...) A legmélyebb kútnak is van feneke, ahol az efféle dobozok megpihennek. Hogy nem látszanak, még nem jelenti azt, hogy nem léteznek (...) a gonoszság, a rémület e zárványai rothadásnak indulhatnak a mélyben, s idővel a legtisztább vizet is megmérgezzhetik.”

Stephen King

Önismeret

Pszichológia

I. Bevezetés

A büntetőeljárásban résztvevő személyek nagyon sok esetben nem érik el a 18. életévet, vagyis gyermeknek, kiskorúnak, fiatalkorúnak minősülnek. Őket természetesen nem lehet úgy kezelni, mintha felnőttek lennének, függetlenül attól, hogy éppen elkövetőként, sértettként vagy tanúként jelennek meg az eljárásban. Fontos figyelembe venni az életkorukból adódó sajátosságokat, adott esetben éretlenségüket, tapasztalatlanságukat, ártatlanságukat és azt, hogy a sérelmükre elkövetett cselekmény, vagy a gyerek által elkövetett cselekmény, vagy az a cselekmény, aminek a gyermek szem-, esetleg fültanúja volt milyen hatással lesz a későbbi életére. Ezekre figyelemmel sokkal körültekintőbben, speciális szabályok mellett szükséges eljárni, akkor ha a büntetőeljárás alanyai között van gyermek.

II. A gyermek, mint a büntetőeljárás lehetséges szereplője:

Ki számít gyermeknek? Több jogszabály is foglalkozik a gyermek fogalmával, de amit általános fogalomnak tekinthetünk, az a New Yorki Egyezmény 1. cikke, mely szerint:

*„For the purposes of the present Convention, a child means every human being below the age of **eighteen** years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier.”¹*

Főszabály szerint tehát az számít gyermeknek, aki a 18. életévét még nem töltötte be.

A fentiekben már utaltam rá, hogy a büntetőeljárás alanyai között nagyon sok esetben szerepel gyermek, akár elkövetői oldalon, akár sértetti oldalon, vagy akár tanúként. A sértetti oldalon megjelenő gyermekek speciális köre azok a gyermekek, akik valamilyen családon belüli erőszak áldozataivá válnak, vagyis az elkövető valamely - általában közeli - családtag. Az áldozat számára tehát ismert az elkövető, sőt közeli viszonyban is áll vele, ezért ez még speciálisabbá, ha úgy tetszik bonyolultabbá teszi az ügyet. Ezek a gyermekek függőségi viszonyban vannak, függenek az elkövetőtől. Legtöbb esetben ilyen környezetben nevelkednek, nőnek fel, amely egy olyan szituációt teremt számukra, mintha ez lenne a normális, ebben semmi rossz nincs. Valahol azonban érzik, tudják, hogy ez nem jó, hiszen az emberi természettel, lélekkel teljesen ellentétesek ezek a cselekmények, mégis nagyon nehezen törnek ki ebből a körből. Ennek okán is a gyermekek sérelmére elkövetett családon belüli bűncselekményekre nagyon sok esetben nem derül fény. Így az áldozatként jelen lévő gyermek ezekkel a terhekkkel nő fel, majd később nagy az esély rá, hogy a kapott minta mentén áldozatból elkövetővé válik.

Abban az esetben, ha fény derül egy családon belüli bűncselekmény elkövetésére, melynek a sértettje gyermek, akkor ebben az esetben nagyon fontos, hogy a hatóság/ügyészség/bíróság tagjai úgy járjanak el, hogy különös figyelemmel legyenek a gyermek életkorára és arra is, hogy az elkövetővel ő igenis függőségi viszonyban van és ez a függőségi viszony a gyermek szempontjából alapulhat - főleg kezdetben - kötődésen és szereteten. Alapvetően a jogszabályi környezet biztosít keret a gyermekekkel kapcsolatos eljárási rend alkalmazására, azonban tudjuk, hogy ez jóval túlmutat a jogi szabályozáson és sokszor olyan szempontokat is figyelembe kell venni, melyre akár a kihallgató, akár az ügyész vagy a bíró nem is számít. Az bizonyos, hogy a 18. életévét be nem töltött személyt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény szerint külön döntés nélkül különleges bánásmódot igénylő személynek kell tekinteni.²

---

¹ A gyermekek jogairól szóló New Yorkban 1989. november 20. napján kelt Egyezmény [1991. évi LXIV. Törvény] 1. cikke

² a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 82.§ a) pontja.

Büntető ügyben tanúként megjelenő gyermekek jellemzően szexuális, illetve élet vagy testi épség elleni bűncselekmények áldozatai. Ilyen ügyekben sokszor a gyermek az egyetlen személy, aki az elkövetővel jelen volt a tett helyszínén, ezért a büntetőeljárás eredményes lefolytatásának a kulcsa lehet a gyermektől szabályszerűen és szakszerűen beszerzett tanúvallomás. Az eljárásban részt vevő személyeknek azonban a fenti célon túl figyelemmel kell lenniük a gyermekek - korukból fakadó - speciális érdekeire is. A személyiség 24 éves korig nem alakul ki teljesen. Ebben az időszakban az ember az érdekeinek felismerésére és azok érvényesítésére csak korlátozottan képes. Különösen igaz ez a 14. év alatti gyermekekre, akik a személyiségfejlődés korai szakaszában vannak és kiszolgáltatottak az őket körülvevő felnőtteknek.

A bűncselekmény áldozatává vagy tanújává válás, majd az azt követő büntetőeljárásban való részvétel egy felnőtt számára is jelentős mentális terheléssel jár. Amikor gyermekről beszélünk, akkor ez hatványozottan érvényes. A tanúkihallgatás során a gyermeknek a cselekményt fel kell idéznie, ami által újra átéli a történetet. Ez újabb mentális, pszichés terhet jelent számára. Különösen fontos tehát, hogy a büntetőeljárásba olyan garanciák legyenek beépítve, amelyek biztosítják a gyermekek lehetőség szerinti kíméletét. A jogszabályi kereteken belül milyen módon lehet vagy lehetne biztosítani azt, hogy ezek a gyermekek a büntetőeljárás során a lehető legkevesebbet sérüljenek, a lehető legkisebb intenzitással éljék át újra a sérelmükre elkövetett bűncselekményt?³

III. A „korábbi” Be.-ben történő szabályozás

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) a 14. év alatti sértettet, illetve tanút részesíti elsősorban különleges védelemben. A védelem alapvető célja, hogy a kiskorú kihallgatására a büntetőeljárás során lehetőleg ne kerüljön sor, de amennyiben kihallgatása elengedhetetlen, az csak egy alkalommal, a bűncselekmény elkövetéséhez közeli időpontban történjen meg. Az időmúlás lényeges szempont, hiszen egy 14. év alatti gyermek személyisége gyorsan fejlődik és néhány év távlatából már nem biztos, hogy pontosan fel tudja idézni a bűncselekmény részleteit.

---

³ <https://arsboni.hu/gyermek-tanuk-buntetoeljarasban-kihallgas-regi-es-az-uj-buntetoeljarasi-torveny-szerint/>

Kiskorú személyt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható. Már a nyomozati szakban vizsgálni kellett, hogy fellelhetők-e olyan egyéb bizonyítékok, amelyek szükségtelenné teszik a kiskorú kihallgatását. Abban az esetben, ha a nyomozó hatóság úgy ítéli meg, hogy a kiskorú tanú kihallgatására szükség van, erre van lehetősége. Ha azonban feltehető, hogy a gyermek tárgyaláson történő kihallgatása a fejlődését károsan befolyásolná, a kihallgatást a nyomozási bíró végzi. A gyakorlatban azonban leginkább az volt jellemző, hogy az első, rendőri kihallgatást követően a gyermeket a nyomozási bíró is kihallgatta.

A gyermekben kialakuló feszültség és bizonytalanság érzés oldható, ha olyan tárgyi környezetben végzik a kihallgatását, amely barátságos, ismerős és otthon-szerű. Ilyen környezetben a kiskorú tanú könnyebben, oldottabban beszél az őt ért sérelemtől és talán kisebb lelki terhet jelent számára a történet felidézése. Ezért a gyermekek kihallgatását lehetőleg az életkori sajátosságaiknak megfelelő környezetben kell elvégezni.⁴ A gyermekbarát meghallgató szobák kialakításáról külön jogszabály rendelkezik, amely előírja, hogy lehetőség szerint valamennyi rendőrkapitányság illetékességi területén gondoskodni kell legalább egy különleges meghallgató szoba kialakításáról.⁵

Ma már a gyermekbarát meghallgató szobák szerves részét képezik az eljárásoknak és bár jogszabályi előírás nincs e tekintetben, számos bírósági épületben is kialakítottak és használnak ilyen helyiségeket.

A korábbi Be. kötelezővé teszi, hogy a kiskorú tanú kihallgatásáról kép- vagy hangfelvétel készüljön (korábbi Be. 213. § (4) bekezdés). Ez jelentősen megkönnyíti az ügyben később eljáró bíró munkáját, mert így nem csak a nyomozás során felvett jegyzőkönyvből szerezhet információt a tanú által elmondottakról, hanem a felvételt megtekintve szemtanúja lehet a kihallgatásnak és a tanú hangsúlyából, hangszínéből, viselkedéséből és gesztusaiból további következtetéseket vonhat le.

A büntetőeljárás tárgyalási szakaszában a kiskorú kihallgatása csak szűk körben és módon lehetséges. A korábbi Be. védi a kiskorú tanúkat a tárgyalás közvetlenségétől, illetve attól, hogy az eljárásban

---

⁴ 23/2003. BM-IM együttes rendelet 22. § (2) bekezdés

⁵ 34/2015. (XI. 10.) IM rendelet

résztevő más személyekkel - például az elkövetővel - találkozzanak. Ezért fő szabály szerint a kiskorú tanút a tárgyalásra nem lehet idézni (Be. 280. §). Amennyiben azonban szükséges a kiskorú tanú kihallgatása, mert például az eljárásban később felmerülő lényeges körülményre még nem lett kihallgatva a tanú, a bírónak lehetősége van a kiskorút a tárgyaláson kívül kihallgatni. Ez történhet megkeresett bíróság útján, amely esetben egy a kiskorú lakóhelyéhez közel lévő bíróságon dolgozó bíró végzi el a kihallgatást a bíró instrukciói alapján, vagy kiküldött bíró útján, amikor a bíró „utazik” a tanúhoz (korábbi Be. 280. § (2) bekezdés). A kiskorú kihallgatására továbbá lehetőség van videókonferencia használatával is (korábbi Be. 244/A. § (2) bekezdés a/ pont).

A korábbi Be. tartalmazott további elemeket is, amelyek lehetőséget biztosítottak arra, hogy a kiskorú tanú ne találkozzon az eljárás egyéb résztvevőivel. Így a bíróság dönthetett úgy, hogy a megkeresett bíróság vagy kiküldött bíró útján való tanúkihallgatásról nem értesíti a vádlottat és védőjét (korábbi Be. 304. § (5) bekezdés). A kiskorú érdekeit védte továbbá, hogy csak akkor lehetett a szembesítését elrendelni, ha az a kiskorúban nem kelt félelmet (korábbi Be. 124. § (3) bekezdés).

Végül érdemes megjegyezni, hogy a korábbi Be. a 18. év alatti sértetteket a „különleges bánásmódot igénylő sértettek” kategóriájába sorolta. Ilyen sértett jelenléte esetén az eljárásban résztvevő személyeknek a sértettek lehető legnagyobb kíméletével kellett eljárniuk, az eljárási cselekményeket lehetőség szerint a tanúk igényeinek a figyelembe vételével kellett előkészíteniük és végrehajtaniuk.

IV. Jelenleg hatályos szabályozás

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényben (a továbbiakba: Be.) változás, hogy a Be. a 81-89. §-okban egy helyen összefoglalva tartalmazza a tanúkra (sértettek) vonatkozó különleges szabályokat, ezáltal sokkal átláthatóbb és kezelhetőbb. Konceptcionális változást jelez, hogy a Be. az eljárásban szereplő minden ún. „különleges bánásmódot igénylő személyt” fokozottan véd. A jogszabály erejénél fogva a 18. életévét be nem töltött személy továbbra is különleges bánásmódot igénylő személynek minősül. Újdonság viszont, hogy az Be. 85. §-a részletesen felsorolja, hogy az eljáró hatóságok milyen konkrét intézkedéseket tehetnek az ilyen személyek védelmében.

A 14. életévét be nem töltött sértettekre és tanúkra vonatkozó speciális szabályokat a Be. 88. §-a tartalmazza. A korábban hatályos szabályozással megegyezik az, hogy a sértett/tanú csak akkor hallgatható ki, ha a tőle beszerezhető bizonyíték mással nem pótolható, kihallgatásának továbbra is gyermekbarát meghallgató szobában kell történnie és a kihallgatásról kép- és hangfelvételt kell készíteni. Újdonság azonban, hogy megszűnik a nyomozási bíró szerepe a kiskorú tanúk kihallgatását illetően, ez a feladat kizárólag a nyomozó hatóságé. Új, a kiskorú személyek érdekeit védő elem továbbá, hogy amennyiben lehetséges, a nyomozó hatóság biztosítja, hogy az eljárási cselekményeket minden alkalommal ugyanazon személy végezze. A Be. alapszabályként megtiltja, hogy a kiskorú kihallgatásának helyszínén a terhelt és a védő személyesen jelen legyen, továbbá kizárja a kiskorú szembesítésének lehetőségét. A Be. 87. § alapján a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság elrendelheti, hogy az eljárási cselekményen igazságügyi pszichológus szakértő is jelen legyen, aki mind a hatóság, mind a kiskorú részére szakszerű támogatást tud majd nyújtani a kihallgatás során (ez a szabály minden 18. év alatti személyre vonatkozik). A Be. továbbá még a különleges bánásmódot igénylő személyek közül is kiemeli a szexuális bűncselekmények sértettjeit, akik számára a fentiek mellett további különös garanciákat biztosít. A kiskorú sértett/tanú kihallgatásának módját illetően a Be. a büntetőeljárás egészére vonatkozóan általános szabályként a telekommunikációs eszközök (telefonkonferencia, videókonferencia) használatát írja elő (új Be. 122. §).

A teljesség igénye nélkül látható, hogy az „új” Be. erőteljesebb védelmet biztosít minden különleges bánásmódot igénylő sértettnek, illetve tanúnak. A korábbi szabályozás bizonyos elemeinek megtartása mellett további személyi és tárgyi garanciákat biztosít annak érdekében, hogy védje a különleges bánásmódot igénylő sértettek/tanúk és különösen a 14. év alattiak, valamint a szexuális bűncselekmények sértettjeinek különleges érdekeit.

V. A Barnahus modell

Hazánkban még gyerekcipőben járó metódus - mely csak Szombathelyen működik - a Barnahus modell, ami megoldást jelenthet a fentiekben vázolt kérdésekre. A módszer lényege, hogy a szexuális abúzus által már traumatizált gyermek ne legyen kitéve a büntetőeljárás hosszas procedúrájának, ne történjen reviktimizáció a többszöri meghallgatások következtében. A gyermek számára megfelelő környezetben mondhasza el, fejezhesse ki a vele történeteket. Az egyszeri meghallgatás és vizsgálat

során szerzett információk pedig pótolhatatlan bizonyítékul szolgálhatnak a büntetőügyben. A Barnahus-modell a felek egyenlőségének elvét is biztosítja, hiszen a rendszerben a gyanúsított jogai is védve vannak. A módszer olyan tizennyolc éven aluliak számára lett kifejlesztve, akik valamely családtagjuk (leggyakrabban az édesapa, a nevelőapa, a nagybácsi) által elkövetett szexuális abúzus áldozatai. A gyermeknek olyan személy okozza a sérelmet, aki iránt mindaddig szeretettel és bizalommal viseltetett - tehát az áldozattal nem közvetlen kapcsolatban álló személyek által véghez vitt szexuális cselekmények, bántalmazások passzív alanyainak meghallgatása nem a Barnahus keretében történik.⁶

A modell kifejlesztője Bragi Gudbrandsson, az izlandi kormány gyermekekért felelős ügynökségének vezetője. A Barnahus „Gyermekek Háza”-át jelent, az első Barnahust 1998-ban alapították Izlandon. Azóta számos további ilyen házat alakítottak ki, főként a skandináv országokban. A Barnahus kísérletet tesz a gyermekek jogainak „működőképes” érvényesítésére, azaz megfelelő támogatást, védelmet és gyermekbarát igazságszolgáltatást igyekszik biztosítani számukra. Az Európai Barnahus-előírások előírások ezeket az operatív gyakorlatokat testesítik meg, ezért iránymutatásnak kell őket tekinteni az erőszak kiskorú áldozatai és tanúi jogérvényesítésének elősegítésében. A Barnahus-modell azon a feltételezésen alapul, hogy a gyermek által elmondottak kulcsfontosságúak a gyermekek ellen elkövetett bántalmazás feltárásához és kivizsgálásához mind büntetőjogi, mind pedig gyerekvédelmi és terápiás célokból. A Barnahus kifejezés meglehetősen konkrét jelentéssel bír, a Barnahus- házak létrejöttének módja és szervezeti formái országonként, és néha országon belül is különböznek. Eltérések vannak a célcsoportok között, a szerepek és felelőségek viszonyrendszerében, valamint a partnerek közötti együttműködés kereteiben a fő funkciók megvalósítását illetően. Ez magában foglalja például, hogy mely szakmák képviselői végzik a gyermek kihallgatását, melyik igazságügyi eljárásrendet alkalmazzák, illetve milyen módon nyújtanak terápiás és egészségügyi szolgáltatásokat. E különbségek emelik ki a modell rugalmasságát, és hogy milyen sokrétűen tudták azt az egyes országok eltérő jogrendszereihez, társadalmi struktúráihoz, kulturális hagyományaihoz és szakmai gyakorlatához igazítani, ami ösztönzőleg hathat azokra, akik maguk is szeretnének létrehozni Barnahust. A Barnahus nem egy merev modell, sokkal inkább egy

---

⁶ <https://juratus.elte.hu/barnahus-a-gyermekbarat-igazsagszolgalatasert/>

fejlődő, alakuló gyakorlat, amely képes alkalmazkodni az erőszak áldozatává vagy tanújává vált gyermekek komplex szükségleteihez. Természetesen vannak korlátai annak, hogy a modell hitelességének megőrzése mellett hányféle megvalósítási mód jöhet számításba. A Barnahus bizonyítékon alapuló gyakorlatokra épül, beleértve az igazságügyi eljárásrendeket, a terápiás beavatkozásokat és az orvosi vizsgálatokat. A különböző kultúrákban kiemelten fontos ragaszkodni a Barnahus bizonyítékon alapuló elveihez a modell megvalósításakor. A Barnahus elveit és gyakorlatát ma már az Európa Tanács és az Európai Unió számos szabályozási és jogi eszköze is tükrözi, illetve támogatja közvetve és közvetlen módon is.

A Barnahus az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival foglalkozó gyermekbarát, multidiszciplináris és intézmények közötti modell. A Barnahus célja koordinált és hatékony választ kínálni minden gyermek számára, egyben megakadályozni a nyomozás és a bírósági eljárások során előforduló újratraumatizálást. A Barnahus egyik legfontosabb feladata, elősegíteni a gyermekek vallomástételét, és ezáltal érvényes bizonyítékokat szerezni a bírósági eljárások számára, mindezt úgy, hogy a gyermeknek ne kelljen megjelennie a bíróságon, ha az ügy oda kerül. Szerepénél fogva a Barnahus egyablakos ügyintézési módot kínál, amely gyermekbarát feltételek mellett az illetékes hatóságok és szervek, például a rendőrség, a szociális szolgálatok, a gyermekvédelem, az fizikai és lelki egészségügyi szolgáltatók és az ügyész közötti együttműködést foglalja magába. A Barnahus továbbá fontos szerepet játszik a gyerekekkel szembeni erőszakkal kapcsolatos ismeretterjesztésben és a szaktudás növelésében legfontosabb érdekeltjeinek körében.

A skandináv Barnahus-házak egyik legfontosabb jellemzője, hogy beágyazódnak a nemzeti hatóságok, mint például a szociális szolgálatok, az egészségügyi és gyermekvédelmi rendszerek, valamint az igazságszolgáltatás szervezeti rendszerébe. Az egyes országok eltérő intézményi szabályozást is generáltak ennek megvalósítása érdekében. A Barnahus például egyes helyeken a szociális szolgálatok és a gyermekvédelmi hatóságok funkciójaként van beágyazva, máshol pedig az egészségügyi rendszer vagy a bűnüldözés körébe tartozik. Ettől függetlenül multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködést tartanak fenn egyetlen gyermekbarát helyen. Van, ahol rendőr hallgatja meg a gyermeket a Barnahusban; máshol gyermekekhez értő szakember, például pszichológus vagy szociális munkás. Mindazonáltal minden Barnahusban gondoskodnak arról, hogy a gyermeket kihallgató személy

speciális képzésben részesüljön a kiskorúak kihallgatása terén, ami elősegíti a bizonyítékalapú meghallgatási eljárások lefolytatását és lehetővé teszi a multidiszciplináris csoport képviselői számára a gyermek kihallgatásának megfigyelését egy szomszédos helyiségből.

A Barnahus legfontosabb kritériumai:

A Barnahus gyermekbarát és biztonságos környezetet kínál a gyermekek számára, ezen kívül egy helyszínen sorakoztatja fel az eljárásban részt vevő összes szolgáltatót.

1. A gyermek kihallgatása bizonyítékon alapuló protokoll alapján történik meg.
2. A gyermek vallomásának bizonyító erejét megfelelő intézkedésekkel biztosítják, a „szabályszerű eljárás” elvének megfelelően. A cél megakadályozni, hogy a gyermeknek a bírósági eljárás során ne kelljen megismételnie a vallomását, ha vádemelésre kerül sor.
3. Az igazságügyi nyomozás céljából elvégzett egészségügyi értékelés, valamint a gyermek fizikai jólétét és felépülését biztosító körülmények rendelkezésre állnak.
4. A gyermek és a nem bántalmazó családtagok és gondviselők traumájára adott pszichológiai segítségnyújtás, valamint a rövid és hosszú távú terápiás szolgáltatások hozzáférhetők.
5. Az áldozat és testvérei számára szükséges védelem felismerése megtörtént és az utánkövetés biztosítva van.

BARNAHUS Izland - legfontosabb feladata a párhuzamos bűnügyi és gyermekjóléti vizsgálatok koordinálása	
<p>Összehangolja az intézmények közötti együttműködést, különösen a bizonyítékgyűjtést.</p> <p>Bizonyítékon alapuló protokollok alkalmazásával elvégzi a gyermek kihallgatását.</p> <p>Konzultációt és tanácsadást nyújt egyedi esetekben a partner ügynökségekkel együttműködve.</p> <p>Szakértői értékelést és terápiát nyújt az erőszak gyermek áldozatai számára.</p> <p>Konzultációt és tanácsadást nyújt a nem bántalmazó szülő/gondviselő számára, helyi gyermekvédelmi szolgálatoknak és adott esetben másoknak is.</p>	
GYERMEKEK KIHALLGATÁSA SZAKOSODOTT MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKEMBEREK ÁLTAL:	ÉRTÉKELÉS-TERÁPIA-TÁMOGATÁS- MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKEMEREK:

<p>Bírósági tanúvallomások:</p> <p>A tanúvallomás megtétele a bíró felügyelete alatt, a védelem képviselőjének, az ügyészség, a rendőrség, a helyi gyermekvédelem, a gyermek jogi képviselőjének megfigyelése mellett zajlik.</p> <p>Tájékoztató beszélgetés:</p> <p>A helyi gyermekvédelmi szakszolgálatok kérésére megszerzik a gyermek beszámolóját olyan esetekben, amikor a vallomás tétel nem történt meg vagy nem egyértelmű.</p> <p>A gyermekvédelmi szakszolgálatok kérésére elősegítik a gyermek tanúvallomását olyan esetekben, amikor a gyanúsított elkövető életkora miatt nem vonható felelősségre.</p>	<p>Érkelés és kezelés:</p> <p>Felelősek a validált eszközökön és kérdőíveken alapuló mentálhigiénés értékelésért, felelősek továbbá a bizonyítékokon alapuló terápia alkalmazásával történő mentálhigiénés kezelésért.</p> <p>Biztosítják a kezeléseken való részvételt, a vidéken élő gyermekeknek is és támogatást nyújtanak a nem bántalmazó szülők, gondviselők és testvérek számára.</p>
<p>ORVOSI VIZSGÁLAT - SZAKÉRTŐ ORVOSI SZEMÉLYZET</p> <p>Elvégzik az orvosi vizsgálatokat a rendőrség, a szülők, a helyi gyermekvédelmi szervek kérésére.</p> <p>A vizsgálatért egy tapasztalt gyermekorvos, egy nőgyógyász, egy szakképzett nővér és az Izlandi Egyetemi Kórház munkatársai felelősek.</p> <p>Az akut igazságügyi orvostani vizsgálatokat az Egyetemi Kórházban végzik.</p>	<p>EGYÉB FELADATOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • igény esetén konzultációt nyújt a helyi gyermekvédelmi szakszolgálatoknak, • esetek összehangolása, megbeszélése a bírósági vallomástétel előtt, • intézmények között találkozók szervezése, mielőtt a gyermeket a Barnahus-hoz irányítják, • jelentések benyújtása a bíróságra vádemelés esetén, • nyilvántartás, archiválás, • oktatások, képzések, ismeretterjesztés.
<p>Formálisan beágyazódik az Izlandi Gyermekvédelmi Kormányhivatalba,</p>	

A kormányzati intézmény anyagi forrást biztosít, illetve segítséget nyújt a pénzügyi és személyzeti kérdésekben,

A kormányzati intézmény jog és egyéb szakmai iránymutatást nyújt, valamint felelősséget vállal a bíróságokkal, ügyészségekkel, a rendőrséggel, egyetemi kórházzal, a Barnahus partnereiként nyilvántartott helyi gyermekvédelmi szakszolgálatokkal történő együttműködés során felmerülő adminisztratív kérdésekben.⁷

VI. Barnahus Magyarországon

2016. novemberében nyílt meg a szombathelyi Barnahus-szolgálat a Vas Megyei TEGYESZ épületében. Az első években pilot-programként működött, kipróbálva bizonyos módszereket, eljárásokat és párhuzamosan érzékenyítve és edukálva mind a gyermekvédelem, mind az igazságszolgáltatás hazai szakembereit a Barnahus-modellről. 2019. január 1-től a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) legitimmé tette a szombathelyi Barnahus-szolgálat működését, így a szolgálat 2019. január 1-től kizárólag hivatalos kirendelésre végez Barnahus-vizsgálatokat.

A 2021 elején kiadott, 1046/2020 (II.18.) Kormányhatározat értelmében az Emberi Erőforrások Minisztériumának, az Igazságügyi Minisztériumnak és a Belügyminisztériumnak, a Legfelsőbb Ügyészség, az Országos Bírói Hivatal, az ORFK és a Pénzügyminisztérium közös fejlesztési stratégiája, hogy támogassa a további Barnahus-modell szerinti szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtését és működését az országos lefedettség biztosítása érdekében. A kormányhatározat kimondja azt is, hogy a nyomozási cselekmények és a büntetőeljárások időtartamának csökkentését kell elérni: a gyermekbarát igazságszolgáltatásban ezt a célt jelenleg a Barnahus-szolgálat tudja teljeskörűen biztosítani. Az új stratégia és elköteleződés hosszútávú célja, hogy minden megyében legyen egy Barnahus-szolgálat, amit a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat (TEGYESZ) működtet.⁸

---

⁷ https://www.barnahus.eu/en/wp-content/uploads/2020/02/HU_StandardsSummary_FINAL.pdf

⁸ <https://hintalovon.hu>

2021 júniusában Debrecenben is elindult a Barnahus-szolgálat a Hajdú-Bihar Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóság és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat munkatársainak jóvoltából. Az áldozattá vált gyermekeket itt is a szakemberek modern eszközök segítségével, barátságos és biztonságos környezetben támogatják, felépülésüket segítik. A helyszínen biztosított egyebek mellett kihallgató és terápiás szoba is. A szolgálat a gyámhivatalokkal, gyermekjóléti alapellátással működik együtt, de a rendőrségi nyomozati eljárásokban is részt vállal.⁹

VII. Befejező gondolatok

A fentiek alapján elmondható, hogy a büntető igazságszolgáltatás mind európai, mind pedig magyar viszonylatban arra tolódott el, hogy a kiskorú sértett részvétele a büntetőeljárásban úgy valósuljon meg, hogy a legkevesebb sérülés érje, tekintettel az addig elszenvedett sérelmekre. A nemzetközi kutatások azt támasztják alá, hogy a szexuálisan abuzált gyerekek száma Európában és világszerte is évről évre lineárisan nő. Az abuzált gyerekek vizsgálatának sajátos dinamikája van, ezt segíti a Barnahus-szolgálat. A gyermek kihallgatása, az igazságügyi szakértői vizsgálata és traumacsökkentő terápiája alatt rögzített anyag megdönthetetlen bizonyítékként szolgál. A módszernek köszönhetően meggyorsulhat a nyomozati, ügyészi és bírói szak is. Az új büntetőeljárás törvényünk (a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény) a régi szabályozás megtartása mellett számos új garanciális jellegű rendelkezést épített be a törvénybe. Emellett kezd terjedni a Barnahus-modell, mind szabályozási szinten, mind pedig a közvéleményben, ami azért is fontos, hogy az áldozattá vált gyermekek sorsát ilyen módon is könnyíteni lehessen.

---

⁹ <https://www.friss.hu/aktualis/megnyitotta-kapuit-a-barnahus-szolgalat-debrecenben>

Felhasznált irodalom:

1. A gyermekek jogairól szóló New Yorkban 1989. november 20. napján kelt Egyezmény [1991. évi LXIV. Törvény],
2. a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény
3. <https://www.arsboni.hu/gyermek-tanuk-buntetoeljarasban-kihallgatas-regi-es-az-uj-buntetoeljarasi-torveny-szerint/>
4. 23/2003. BM-IM együttes rendelet
5. 134/2015. (XI. 10.) IM rendelet
6. <https://juratus.elte.hu/barnahus-a-gyermekbarat-igazsagszolgalatasert/>
7. https://www.barnahus.eu/en/wpcontent/uploads/2020/02/HU_StandardsSummary_FINAL.pdf
8. <https://www.hintalovon.hu>
9. <https://www.friss.hu/aktualis/megnyitotta-kapuit-a-barnahus-szolgalat-debrecenben>